

Utbildningsnämnden

Nyanlända elever i Nackas grundskolor 2015

Förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden noterar informationen till protokollet.
2. Utbildningsnämnden beslutar att från och med 1 januari 2016 ska skollagens definition av nyanländ tillämpas när det gäller nyanländresursen så att barn som gått i förskoleklass inte räknas som nyanlända när de börjar grundskola.

Sammanfattning

En uppföljning har genomförts av nyanlända elever i årskurs 6 och 9. Elevernas resultat varierar – en del elever har fått mycket goda betyg i årskurs 9, medan andra, som oftast kommit i årskurs 8 och 9, bara fått godkänt i enstaka ämnen. Resultaten är blandade också för eleverna som gått ut årskurs 6.

I studien kartlades insatserna för femton av de nyanlända elever på de fyra skolor som tagit emot flest elever. Tolv av eleverna intervjuerna intervjuades. I elevintervjuerna sa de flesta av eleverna att de trivs, men flera uttrycker att det var lite svårt i början. Flera elever är mycket ambitiösa. Undersökningen av skolornas insatser pekar på att kartläggningen av elevernas skolbakgrund och kunskaper när eleverna började var begränsad. Några av skolorna har nu utvecklat sina rutiner och modeller för hur nyanlända tas emot, men det förefaller fortfarande finnas ett behov av tydligare systematik för att säkra att eleverna får det stöd de behöver baserat på individuella behov.

Utbildningsenheten menar att det är angeläget att upprepa studien våren 2016 för att få en säkrare bild och också för att följa upp att skolornas arbete med nyanlända elever utvecklats. Utbildningsenheten vill också starta ett projekt för att pröva nya sätt att stödja nyanlända elever.

Ärendet

I utbildningsnämndens utvärderingsplan för 2015 ingår att utveckla en modell för hur nyanlända elevers kunskapsutveckling kan följas upp. Utbildningsenheten har tagit fram en

modell som prövats under våren 2015. Uppföljningen gäller elever som går i årskurs 6 och 9. Dessa årskurser valdes eftersom skolorna då gör bedömningar i betyg av elevernas kunskaper, och det även genomförs nationella prov då. Uppgifter om resultaten för samtliga nyanlända elever i årskurs 6 och 9 har hämtats från databaser med betyg och resultat i nationella prov. De fyra skolor som hade flest elever i dessa årskurser valdes ut för intervjuer.

Totalt omfattade studien 15 elever på de fyra skolorna. Sju gick i årskurs 6, och åtta i årskurs 9. Eleverna kom från 13 olika länder. Nio var pojkar och sex flickor. Eleverna hade börjat i skola i Sverige mellan 2011 och 2014. Ofta börjar eleverna i en årskurs lägre än vad deras ålder indikerar. Elva av de 15 eleverna var ett år äldre än flertalet av sina klasskamrater.

Utbildningsenheten intervjuade pedagoger och på två av skolorna även skolledning för att ta reda på vilka insatser skolorna gjort för eleverna, hur elevernas situation var och deras kunskapsutveckling. Tolv av eleverna intervjuades om hur de upplevde sin skoltid i Sverige.

Nyanländresurs

Grundskolor i Nacka får sedan många år en särskild nyanländresurs för elever som är nyanlända. Från och med januari 2015 utgår resursen under de första fyra åren som eleven är i Sverige. Ersättningen¹ är högst de första åren, och beror också på om eleven kommer från ett land med hög eller låg välfärdsnivå, enligt FN:s Human Development index (HDI). Nacka har delat in länderna efter HDI i två grupper – ”mycket hög” och ”övriga”. Ersättningen är kopplad till skolpengen, vilket innebär att den är högre i årskurs 6-9 än i årskurs 1-5 och i förskoleklass.

Före 2015 var nyanländresursen lägre och utgick under två år.

Nyanlända elever

Totalt fick 190 elever i Nacka nyanländresurs under läsåret 2014/15. Det är en ökning från 156 elever 2013/14, och 124 elever 2012/13. Ökningen 2014/15 hänger delvis samman med att nyanländresursen förlängts från två till fyra år från januari 2015, vilket innebär att elever i uppgiften för 2014/15 har kommit till Sverige för noll till fyra år sedan.

Knappt hälften av de nyanlända eleverna går på tre skolor läsåret 2014/15. Det är Fisksåtraskolan, Saltsjöbadens samskola och Stavsborgsskolan som vardera tar emot runt trettio nyanlända elever. Elva av de 33 grundskolorna i Nacka hade inga nyanlända elever detta läsår. På övriga skolor skolorna varierar antalet mellan 1 och 16 elever. (I bilaga finns tabell med antal nyanlända elever per skola)

¹ Ersättningen för elever från länder i övriga-gruppen är 1,5 gånger skolpengen första året, 1,25 andra året, 0,5 tredje året och 0,25 fjärde året. För elever från länder i gruppen mycket hög HDI är ersättningen 1,00 första året, 0,75 andra och samma kompensation som gruppen övriga för tredje och fjärde åren.

Antalet nyanlända varierar en del mellan åren. På Saltsjöbadens samskola och Stavsborgsskolan har antalet ökat mest under treårsperioden, medan antalet har minskat på bland annat Skuru och Orminge skola.

Från och med den 1 januari 2016 införs begreppet nyanländ i skollagen². Med nyanländ avses den som har varit bosatt utomlands och som numera är bosatt i landet eller ska anses bosatt här och som har påbörjat sin utbildning här efter höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller sju år. En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet.

Elevintervjuer

Skola I

Vi intervjuar två elever.

Elev A kom till Sverige 2011. Den första tiden fick hen undervisning i en liten grupp. Skolan frågade eleven efter vilka kunskaper hen hade. I början ville elev A inte gå till skolan, men det förändrades när hen lärde känna några andra elever. Eleven tycker att skolan är bättre än den i hemlandet och är nöjd med stödet från skola. Matte är favoritämnet och engelska är svårast. Eleven skulle vilja ha mer undervisning i engelska. Hen är nöjd med sina betyg och har höjt dem mycket de senaste åren. I början fick hen stöd i modersmålet tre månader och träffar nu en modersmålslärare en timme i veckan. De jobbar mest med översättning och studiehundledning.

På rasterna ”hängar” elev A med sina kompisar och på fritiden pluggar hen inför prov, spelar fotboll i ett lag och träffar kompisar.

Elev B kom till Sverige 2014. Eleven började i en liten grupp och får fortfarande undervisning där en stor del av tiden. Skolan frågade efter hens kunskaper. De första dagarna i skolan kändes det konstigt, allt var så annorlunda jämfört med i hemlandet, berättar elev B. Nu tycker hen att det känns jättebra och att hen lär sig mer här än i hemlandet. Det är bra med mycket hjälp och läxor, säger hen. Elev B har fått mycket stöd både språkligt och socialt av två elever som talar samma språk på skolan. Hen vågar försöka prata svenska när hen är med dem. Modersmålsläraren har också varit ett stöd. Elev B tycker mest om matte och idrott och är duktig i matte. Engelska och biologi är svårast.

På rasterna leker elev B med kompisar. Efter skolan går hen hem och pluggar svenska och påpekar att det är viktigt att studera mycket för att lyckas. Hen vill gärna ha mer undervisning i svenska.

² Se bilaga

Skola II

Vi intervjuar tre elever. Vi frågar hur skolan gjorde för att ta reda på deras skolbakgrund. De berättar att skolan frågade vilka ämnen de läst.

När de började på skolan fick de gå extra timmar för att lära sig svenska på morgonen, men annars gick de i vanlig klass från start. Hur var det första tiden på den här skolan frågar vi. En av eleverna svarar att hen tyckte att det var roligt, hen kände redan andra genom en idrottsaktivitet. De andra två kände inte någon, och verkar ha tyckt att det var lite svårt. En av eleverna kunde engelska, så då kunde lärarna översätta i skolarbetet. En annan av eleverna fick hjälp av en lärare som kunde elevens modersmål. Den tredje eleven träffar modersmållärare en gång i veckan.

De berättar att de trivs på skolan nu, och säger som skäl att de inte blir retade. Vi frågar hur det går för dem i skolan, och de säger att de lär sig och får bra betyg. Vad är viktigt för att det ska gå bra för dig i skolarbetet, frågar vi. En av eleverna berättar att hen läser böcker på svenska. En tittar på tv. Den tredje säger att inget är viktigt.

Skola III

Vi intervjuar fyra elever. Alla fick frågan om vad de hade för kunskaper sen tidigare. Tre av dem får den största delen av undervisningen i liten grupp med andra nyanlända. Alla fyra tycker att den första tiden på skolan var bra men två av dem uttrycker en känsla av utanförskap och svårigheter med kompisar.

Eleverna har modersmålsundervisning och tycker att de får bra stöd i alla skolämnen även om det är många ämnen som är svåra.

På rasterna håller de på med bollsporter utom en som bara sitter och väntar till lektionen börjar igen. På fritiden tränar de och försöker plugga och lära sig svenska.

En elev uttrycker att det är lätt att hamna utanför och att skolan skulle kunna spela in lektioner i förväg och översätta så att alla hänger med.

Skola IV

Vi intervjuar tre elever. Skola IV är deras första skola i Sverige. Det tog ca tre månader innan två av eleverna fick en skolplacering från det att de kom till Sverige men det beror nog på att de kom under sommarlovet. Den tredje minns inte riktigt hur det gick till när hen fick sin skolplacering mer än att pappa sagt att det var en bra skola. Ingen särskild kartläggning av deras kunskaper gjordes vad de kan påminna sig. En av eleverna säger att i Sverige placeras man i klass efter sin ålder.

De berättar att de vill lyckas i skolan, och de har fått goda resultat särskilt med tanke på att de inte kunde svenska när de började skolan. De lägger ner en hel del tid efter skolan också på att studera. För deras familjer är det viktigt med utbildning, berättar de.

Det var nervöst att börja i skolan i Sverige minns de. Nu trivs de bra i skolan och de upplever att deras egen insats är avgörande för om de ska lyckas i skolan. Eleverna vill ha

lugn och ro på lektionerna och tycker att ibland brister ordningen. De vill också ha mer undervisning i svenska.

Skolornas insatser

När eleverna tas emot i skolan är det viktigt att göra en kartläggning av elevernas kunskaper för att kunna bedöma i vilken klass de ska placeras och hur det individuella stödet ska utformas. Det anges i Skolverkets allmänna råd för mottagning av nyanlända elever. Något nationellt stödmaterial för att göra kartläggningar finns dock inte. Linköpings kommun tog fram ett material 2012 som är helt anpassat till grundskolan och Lgr 2011. Det kan även användas för språkinträdning i gymnasieskolan. Skolverket håller på att ta fram ett material i samarbete med universitet och högskolor som ska presenteras under 2016.

För de elever som kartlades hade ingen egentlig kartläggning av elevernas kunskaper gjorts när eleverna började på skolan visar våra intervjuer med skolor och elever. Skolorna har i samband med skolstarten i Sverige frågat eleverna och i vissa fall föräldrarna om vilka ämnen eleven har läst i sitt hemland. I något fall har eleven gått på annan skola i en annan svensk kommun och då har skolan kontaktats för att få ta del av resultat och annan information. De skolor som besöktes var medvetna om att kartläggningen var en brist. Två av skolorna har nu skaffat kartläggningsmaterial som ger stöd för bedömningar av elevernas nuvarande kunskaper. På de två övriga finns inget material till stöd, utan skolorna avvaktar Skolverkets kartläggningsmaterial.

I intervjuerna var det svårt att få en bild av hur skolorna kommit fram till vilka åtgärder som eleven behöver. Alla eleverna hade en individuell utvecklingsplan eller ett åtgärdsprogram. En skola berättar om att de nu skapat en organisation med en lärare i svenska som andraspråk där eleverna förbereds för skolgången och dit eleverna också sedan kan vända sig till för att få stöd. En annan skola hade skapat en liknande lösning, dvs. en gemensam tillhörighet för nyanlända elever på skolan.

De flesta eleverna går när vi genomför studien i vanlig klass under största delen av sin tid. Fyra av eleverna gick en del av tiden i vanlig klass, men fick undervisning genom individuella lösningar i flera ämnen. Tre av dessa elever hade anpassad studiegång och läste inte vissa ämnen. Redan från början är eleverna ofta med i undervisning i praktisk-estetiska ämnen.

Undervisningen kompletterades med studiehjälpling, det vill säga stöd på elevens modersmål, i mellan en och en halv till tre timmar i veckan och i något fall upp till fem timmar i veckan. I vissa fall fick eleverna extra stöd i klassen av en extra person och ibland stöd utanför klass. Studiehjälplingen används till olika ämnen, och ofta avgör eleven vad han eller hon behöver stöd i. Ofta handlar det om begrepp i No- och So-ämnen.

Intervjuerna visar att skolorna har valt olika lösningar för stöd och organisering av undervisningen. Vi noterar att några av skolorna mer medvetet har organiserat och planerat

för mottagandet av nyanlända elever i skolan. Några lärare vi träffar efterlyser stöd i hur de ska gå tillväga, exempelvis med kartläggning när eleverna börjar.

För några elever hade åtgärdsprogram upprättats eftersom de behövde särskilt stöd. Några lärare berättar att det är svårt att utreda om en elev har svårigheter som till exempel dyslexi innan de behärskar svenska tillräckligt bra. Det är svårt att skilja på svårigheter som hänger samman med att eleven inte är så bra på svenska och sådant som har andra orsaker bland annat eftersom utredningsmaterial bara finns på svenska.

Eleverna deltog i de allra flesta fall även i modersmålsundervisning. I ett fall fanns ingen modersmålslärare tillgänglig som kunde undervisa på elevens modersmål.

För några av eleverna hade skolan tagit extra kontakter med vårdnadshavarna då skolorna var oroade för elevens sociala situation vilket kunde ta sig uttryck i stor frånvaro.

Flera av de intervjuade eleverna berättade för oss att de gärna hade velat ha mer undervisning i svenska.

Elevernas resultat

Här redovisas resultat för samtliga nyanlända elever i Nacka årskurs 6 och 9 våren 2015.

Årskurs 6

Tolv nyanlända elever gick ut årskurs 6 våren 2015 från sju olika skolor i Nacka. Resultaten i de nationella proven i årskurs 6 ger en blandad bild:

- För tre elever saknas uppgift (finns inte i databasen för provresultaten, har sannolikt inte deltagit)
- Två elever har inte fått provbetyg, det vill säga sannolikt inte deltagit i provet
- Sex elever har fått provbetyg i minst ett ämne. Alla sex har godkänt provbetyg i matematik (betyget varierar från B till E).
- Av de sex eleverna har tre också godkänt provbetyg i engelska, och två godkänt i svenska (B-E). Två av eleverna har godkänt provbetyg i alla tre ämnena.

De två eleverna som fick godkänt provbetyg i alla tre ämnena hade börjat i svensk skola hösten i årskurs 4. De gick på två olika skolor.

Två av eleverna som gick ut årskurs 6 kom från länder med högt utvecklingsindex, HDI. Den ena fanns inte med i databasen, och den andra hade inte deltagit.

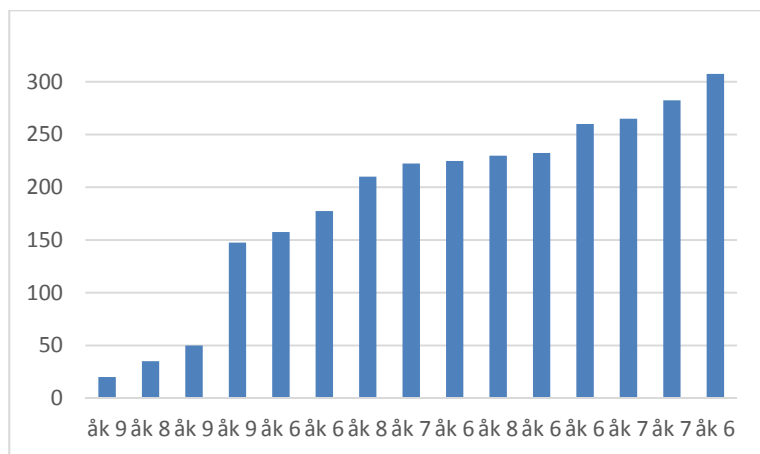
Årskurs 9

Totalt var det våren 2015 15 nyanlända elever som gick ut årskurs 9 ifrån sju olika skolor i Nacka. Som diagrammet nedan visar varierar meritvärdet för eleverna. Några elever fick bara godkänt i enstaka ämnen, medan andra elever fick mycket goda betyg. Elever som kommit i årskurs 8 och 9 hade oftare lägre betyg än elever som kommit i årskurs 6 och 7. Antalet elever är litet, varför även slumpen kan spela in, men denna tendens är mycket

tydlig detta år. Elever som kommit från ett land med hög HDI, har oftare högre meritvärde än elever som kommer övriga länder, men här finns också undantag.

Tio av de femton eleverna blev behöriga till yrkesprogram i gymnasieskolan.

Figur 1: Meritvärde i årskurs 9 för nyanlända elever, våren 2015. På den vågräta axeln anges i vilken årskurs eleven började skola i Sverige.

Bland de elever vi kartlade har tio av de 15 eleverna god närvaro i skolan. Två av eleverna hade stor ogiltig frånvaro, medan tre elever hade viss ogiltig frånvaro enligt skolan.

Utbildningsenhetens analys och kommentarer

Nyanlända är en heterogen grupp

Sammanställningen av elevers resultat visar att resultaten varierar mycket bland de nyanlända eleverna. Flera elever har fått mycket goda resultat – men andra har gått ut årskurs 9 med låga betyg, eller fått låga resultat eller inte deltagit i nationellt prov i årskurs 6.

Elevintervjuerna visar att det finns en stor spridning bland eleverna när det gäller bakgrund och förutsättningar. De flesta ger en positiv bild av sin utbildning idag, men flera säger att de skulle ha velat ha möjlighet till mer undervisning i svenska i början. Flera elever som vi träffar är mycket ambitiösa. Vi måste dock också konstatera att tre av de femton eleverna vi valt ut inte kunde intervjuas då de inte var i skolan, elever som enligt skolorna har hög frånvaro även annars. De kan ha andra upplevelser av skolan.

Bättre kartläggning av elevers kunskaper behövs

Undersökningen av skolornas insatser för de utvalda eleverna visar att det finns brister i kartläggning av elevens kunskaper när hen börjar på skolan. Ett par av skolorna berättar att de har börjat söka och utveckla former för det. Även skolinspektionens granskningar³ i

³ Se referat i bilaga

andra kommuner visar att kartläggningen av elevers kunskaper ofta brister. En majoritet av eleverna var ett år äldre än klasskamraterna. Det är viktigt är att placeringen görs baserat på en kartläggning av elevens kunskaper och inte bara på ålder. På det sättet kan eleven fortsätta att studera utifrån den nivå hen befinner sig på.

Skolverkets kartläggningsmaterial som publiceras under 2016 kommer förhoppningsvis att kunna ge skolorna stöd i kartläggningsarbetet⁴. Det är också viktigt att kartläggningsresultaten används för att anpassa undervisningen efter elevernas tidigare kunskaper. Flera av lärarna vi träffade efterfrågar gemensamma lösningar och gemensamt stöd för undervisningen av nyanlända. Några lärare berättar att det är komplicerat att bedöma om en elev har särskilda behov så länge de har bristfälliga kunskaper i svenska. Detta kan försena att eleven får rätt insatser och förefaller vara ett utvecklingsområde.

Mer kreativa lösningar behöver utvecklas

Två av skolorna berättade att de nu utvecklat sina rutiner och modeller för att stödja de nyanlända eleverna, men det förefaller fortfarande finnas ett behov av tydligare systematik för att säkra att eleverna får det stöd de behöver utifrån på individuella behov. Olika kreativa lösningar behöver utvecklas och prövas för att nyanlända ska ges en bra start i Nacka. Kan undervisningen bli mer språkoberoende, och elever exempelvis ges möjlighet att läsa olika ämnen på sitt modersmål? Det finns idag webbsidor som möjliggör tillgång till undervisningsmaterial på olika språk. Kan undervisningen och material ges på engelska för elever som behärskar engelska väl, ofta för att de kommer från ett land där engelska är officiellt språk? Kan elever få mer undervisning i svenska under sin första tid i svensk skola, vilket var vad flera elever efterlyste? Utbildningsenheten vill studera skolor som vill utveckla och pröva nya metoder för att tillvarata och utveckla de kunskaper eleverna redan har, parallellt med att eleverna lär sig svenska. Genom att använda material på elevens modersmål och använda studiehandledare via fjärrundervisning skulle de kunna ges större möjligheter att nå målen. Utbildningsenheten vill därför starta ett projekt för att pröva detta, vilket tas upp i mål- och budgetärendet i september 2015

Forskning visar att det som spelar roll för nyanlända elevers studieframgång är tiden i Sverige. Det mönstret är tydligt i betygsresultaten för eleverna i Nacka i årskurs 9. Undersökningen visar att elevernas språkkunskaper också spelar roll för hur snart eleverna kan integreras i undervisningen. Det var tydligt att elever som kunde engelska hade en fördel genom att de kunde kommunicera med lärare och kamrater.

⁴ Skolverkets kartläggningsmaterial kommer att bestå av en obligatorisk del som inte går på djupet i alla ämnen utan endast innehåller några kunskapsområden. Kartläggningsmaterialet ska kompletteras med ett bedömningsmaterial i grundskolans ämnen, som kan användas av ämneslärare tillsammans med modersmåls lärare/studiehandledare på modersmålet/tolk. Den obligatoriska delen syftar till att ge stöd till rektorn när hon eller han fattar beslut om i vilken årskurs eleven ska gå. Bedömningsmaterialen i de olika ämnena ska mynna ut i ämnesprofiler för eleven. Ämnesprofilerna kan sedan fungera som underlag i den fortsatta planeringen av undervisningen.

Det verkar som om det kan vara svårt att påbörja studierna i Sverige i årskurs 9, eftersom eleven bara har ett år på sig att få godkända betyg. För elever i den åldern kan det vara att föredra att börja i årskurs 8, eller på språkintröduktion i gymnasieskolan beroende på elevens utbildningsbakgrund och behov. Utbildningsenheten behöver undersöka och informera om olika möjligheter när det gäller vilken årskurs en elev bör börja i.

Studien bör upprepas och utvecklas

Utbildningsenheten menar att det är önskvärt och angeläget att upprepa denna undersökning gällande nyanlända elever nästa vår, och kommer att ta upp det i utvärderingsplanen för utbildningsnämnden avseende 2016 som tas upp till beslut i december 2015. Under sommaren har cirka 60 ensamkommande flyktingbarn kommit till kommunen, och antalet nyanlända kan väntas öka. I intervjuerna med skolorna framkom att flera av dem utvecklat sina rutiner och arbetssätt och det är angeläget att följa hur detta faller ut. Det är också angeläget att studien omfattar gymnasiet där många elever börjar på språkintröduktion.

Utbildningsenheten bedömer att modellen som vi använt i undersökningen med elevintervjuer, intervjuer på skolorna och genomgång av resultat fungerade relativt väl. Intervjuerna med skolorna fick dock i flera fall kompletteras efteråt, vilket kan undvikas om ett mer begränsat frågeunderlag sänds till skolan före besöket. Att följa upp elever i årskurs 6 och 9 är bra då skolorna då har gjort bedömningar av deras kunskaper. Ett alternativt upplägg skulle kunna vara att följa upp elever efter tre eller fyra år i Sverige, vilket skulle förenkla jämförelser inom och mellan skolorna. Antalet elever är begränsat, vilket gör det svårt att dra slutsatser om orsakssamband, men undersökningar under flera år kan ge ett säkrare underlag.

En svårighet i upplägget är att modellen förutsätter information om skolans arbete när eleven började på skolan, vilket ligger flera år tillbaka i tiden. Personal kan ha bytts ut och rutiner utvecklats, men för att kunna koppla insatser till resultat är det önskvärt att vänta till eleven går ut årskurs 6 eller 9. Intervjuerna med skolorna kan dock kompletteras med att skolorna beskriver arbetet med de senast nyanlända eleverna. När det gäller resultaten kan det övervägas att samla in betygen i årskurs 6 för de nyanlända eleverna från skolorna.

Det är angeläget att analysera om resursfördelningsmodellen för nyanländresursen är optimalt utformad, och denna undersökning kan också stödja den analysen. Det är dock för tidigt att se effekter av den nya modellen nu då eleverna i undersökningen främst har gått i skolan när den tidigare nyanländresursen gällde. En jämförelse mellan eleverna i årskurs 9 som kom från ett land i de två HDI-grupperna visar att eleverna från länder i gruppen ”mycket hög” i genomsnitt hade högre meritvärde än elever från gruppen ”övriga”, men eleverna i gruppen ”övriga” hade i genomsnitt också kommit senare till Sverige. Grupperna är dock små. Något mått på behoven när eleverna startade finns inte. I en upprepning av

studien bör kartläggningen av insatserna utvecklas så att den kan användas för att följa upp resursfördelningsmodellen.

Anpassa nyanländresursen till förändrad skollag

Utbildningsenheten föreslår att modellen för nyanländresurs anpassas till den nya definitionen av nyanländ i skollagen. Det innebär att barn som gått i förskoleklass inte räknas som nyanlända när de börjar grundskola.

Konsekvenser för barn

Att nyanlända elever får en bra utbildning i Sverige är en mycket viktig fråga både för de elever det gäller men också för samhället i stort.

Carina Legerius
Utvärderingsexpert

Katarina Kåhre Lotta Valentin
Resurssamordnare Enhetschef

Bilagor

Antal elever med nyanländresurs per skola och läsår
Ny reglering för nyanlända elever
Skolinspektionens granskningar samt forskning

Antal elever med nyanländresurs per skola och läsår

Skola	lå 12/13	lå 13/14	lå 14/15
Akademiska	hade inte startat		6
Backeboskolan	1	0	0
Björknässkolan	6	4	16
Boo Gårds skola	0	0	0
Da Vinci	0	0	0
Ekliden	5	4	3
Ektorp	1	3	3
Fisksätraskolan	28	39	32
Idunskolan	0	0	5
Igelbodaskolan	3	1	6
Int. Eng skolan	0	0	0
Jarlaberg	4	1	0
Johannes Petri	6	4	6
Järla	3	5	3
Kunskapsskolan Nacka	0	0	0
Kunskapsskolan Saltsjöbaden	4	4	0
Lännersta skola	0	0	0
Maestro	4	1	7
Montessoriskolan Castello	0	0	2
Myrsjöskolan	1	0	3
Nacka Strand	1	1	2
Neglinge skola	0	0	0
Orminge skola	15	11	10
Saltsjöbadens samskola	3	16	30
Saltsjö-Duvnäs	1	2	1
Sickla skola	0	0	0
Sigfridsborgsskolan	0	1	0
Skuru skola	16	11	8
Stavsborgsskolan	8	28	27
Sågtorpsskolan	1	2	3
Vilans skola	7	7	5
Vittra i Saltsjö-Boo	6	9	10
Älta skola	0	2	2
Summa	124	156	190

OBS! Det nya resursfördelningssystemet som infördes jan 2015 innebär att nyanländresurs utgår i fyra i stället för som tidigare två år.

Ny reglering för nyanlända elever

Riksdagen antog under våren regeringens förslag till förändringar i skollagen när det gäller nyanlända elever. Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2016.

1. En definition av nyanländ ska införas. Med nyanländ ska avses den som har varit bosatt utomlands och som numera är bosatt här i landet eller ska anses bosatt här och som har påbörjat sin utbildning här efter höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller sju år. En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet.

I Nackas resursfördelningssystem för nyanlända har hittills elever räknas som nyanlända från och med starten i förskoleklass. Enligt skollagens definition ovan kan en elev som börjar som sexåring, dvs. före grundskolans start aldrig räknas som nyanländ.

2. En nyanländ elevs kunskaper ska bedömas. En sådan bedömning ska göras även för vissa andra elever som har varit bosatta utomlands, om det behövs. Resultatet av bedömningen ska ingå i underlaget för beslut om placering i års-kurs och undervisningsgrupp samt för planeringen av undervisningen och tids-fördelningen mellan ämnena.

Skolverket arbetar med att ta fram ett kartläggningmaterial för nyanlända elever som kommer att presenteras under våren 2016. Arbetet utförs av Malmö högskola i samarbete med ett flertal andra universitet och högskolor i Sverige.

3. En nyanländ elev ska inom två månader från det att han eller hon för första gången tagits emot i skolväsendet placeras i en årskurs som är lämplig med hänsyn till hans eller hennes ålder, förkunskaper och personliga förhållanden i övrigt. Inom samma tid ska eleven placeras i en undervisningsgrupp. Detsamma gäller vissa andra elever vars kunskaper har bedömts.
4. En nyanländ elev som saknar tillräckliga kunskaper i det svenska språket för att kunna följa och tillgodogöra sig den ordinarie undervisningen ska delvis få undervisas i förberedelseklass. Under samma förutsättningar ska även andra elever vars kunskaper har bedömts få undervisas delvis i förberedelseklass. En elevs undervisning i förberedelseklass i ett visst ämne ska avbrytas så snart eleven bedöms ha tillräckliga kunskaper för att kunna delta i den ordinarie undervisningen i ämnet. Undervisning i förberedelseklass ska inte få pågå längre än två år.

Skolinspektionens granskningar samt forskning

Skolinspektionen har gjort två granskningar undervisning för nyanlända. En rapport från 2009⁵ visade att nyanländas rätt till utbildning ofta åsidosätts. Undervisningen bygger ofta på att man skiljer av nyanlända vilket motverkar inkludering. Skolorna förlitar sig ofta på eldsjälarna för att genomföra undervisningen och det är ovanligt att kunskap och erfarenheter sprids bredare bland lärarna. Lärarna är ofta okunniga om elevernas behov.

Skolinspektionen pekar på att en framgångsfaktor är kartläggning av elevernas tidigare kunskaper så att man känner till vad eleven redan kan och även kan identifiera behov. Skolans och lärarnas attityder till nyanlända är också viktigt för att eleverna ska lyckas. Men ofta är skolorna svaga när det gäller flerspråkighet. Modersmål och studiehandledning lever ofta sitt eget liv och är skilt från den reguljära undervisningen.

En ny granskning gjordes 2014⁶ som pekar på ungefär samma utvecklingsområden. Det är inte ovanligt att de nyanlända elevernas kunskapsutveckling avstannar eller påverkas negativt under den första tiden i den svenska skolan. Återigen trycker Skolinspektionen på vikten av kartläggning och att undervisning i studiehandledning och modersmålsundervisning stödjer undervisningen i andra ämnen. Det är ett gemensamt ansvar för skolläda och lärare att undervisningen för nyanlända elever anpassas.

Professorerna Monica Axelsson och Nihad Bunar gjorde en kartläggning av forskningsområdet - egentligen flera forskningsämnen som sociologi och språkdidaktik - inför starten av skolforskningsinstitutet⁷ i januari 2015. De pekar på att det som är känt som gynnsamt för alla elever även gynnar de nyanlända eleverna, dvs. höga förväntningar på eleverna, kollegial utveckling för lärarna och pedagogiskt ledarskap samt inkludering. Det systematiska kvalitetsarbetet och kollegiala lärandet är viktigare än yttre förutsättningar som ekonomi, enligt forskarna.

⁵ Utbildning för nyanlända elever 2009, rapportnummer 2009:3

⁶ Utbildning för nyanlända elever 2014, rapportnummer 2014:3

⁷ Föreläsning Högskolan i Jönköping den 20 november 2014. Vetenskapsrådets resultatdialog 2014